

Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.
Kabinet pro dějiny vědy Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.
Ústav dějin a Archiv Univerzity Karlovy v Praze
Česká společnost chemická

o h l a š u j í p o ř á d á n í s e m i n á ř e a z v o u z á j e m c e k ú č a s t i

Bohuslav Raýman (1852–1910), badatel, učitel a organizátor vědy

13. října 2010 (středa) od 9 do 16 hodin
v budově Karolina, Ovocný trh 3–5, Praha 1.

V letošním roce uplyne 100 let od úmrtí českého chemika Bohuslava Raýmana. Sobotecký rodák patřil mezi učence, kteří v 19. století položili základy moderní české vědy ve svých oborech a zároveň výrazně přispěli k její institucionalizaci, díky níž se začlenila i do mezinárodního kontextu.

Seminář chce představit B. Raýmana jako mimořádného badatele, vysokoškolského učitele a organizátora vědecké práce, který dokázal propojit vědu v českých zemích s podněty z předních světových pracovišť. Zabýval se organickou chemií, biochemií a kvasnou chemií. Studoval a bádál v špičkových evropských laboratořích, kupř. u F. A. Kekulé v Bonnu a A. Wurtze a Ch. Friedela v Paříži. Vychoval stovky českých chemiků jako pedagog české techniky (docent od roku 1878) a české Univerzity Karlovy (mimořádný prof. od r. 1890; řádný od r. 1896), psal učebnice a publikoval desítky průkopnických vědeckých prací. Jeho snaha o povznesení úrovně české vědy jej zavedla do četných polemik, jak dokládá mj. jeho ohnivý spor s další velkou postavou české přírodovědy, Františkem Marešem, nebo příspěvek do patrně nejproslulejšího a nejen vědeckého konfliktu té doby, sporu o pravost Rukopisů. Stejně silnou stránkou B. Raýmana byla jeho činnost vědecko-organizační: byl předním funkcionářem Spolku chemiků českých a jedním z redaktorů *Listů chemických*; s F. Marešem obnovil přírodovědecký časopis *Živa*, jehož redaktorem byl od roku 1891. Sto deset let také letos uplyne od chvíle, kdy Raýman převzal funkci sekretáře II. třídy v České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, kde r. 1893 založil první u nás vydávaný cizojazyčný vědecký časopis *Bulletin International* a kde byl od r. 1899 generálním sekretářem. Patřil tak mezi nejvýznamnější představitele této klíčové české vědecké instituce 19. a první poloviny 20. století a zasloužil se o její prosazení i v mezinárodním kontextu.

Okruhy témat:

Zamyšlení nad Raýmanem a jeho mnohovrstevnatým dílem je zároveň

* zamyšlením nad pozicí vědce v české společnosti druhé poloviny 19. století

* a včleňováním jazykově české vědy do kontextu vědy světové.

Na Raýmanově působení můžeme pozorovat, jak se koncem 19. století v českém prostředí začíná projevovat

* snaha o zvyšování úrovně vysokoškolské výuky a badatelské práce, o překonávání nacionalismu a o navazování mezinárodní spolupráce a o rovnocenné sebevědomé vystupování na mezinárodní scéně.

*Do české vědy vstupuje čerstvý vítr ostrých polemik, které prokazují vysokou míru emancipace dovolující „luxus“ svářících se koncepcí.

Všechny tyto otázky zůstávají v českém vědeckém prostředí živé dodnes.

Vystoupení na semináři již přislíbili Soňa Štrbáňová, Jan Janko, Karol Bílek, Martin Franc a Vlasta Mádlová. Vybrané příspěvky budou publikovány v časopisech pořadatelů.

V případě zájmu o aktivní účast na semináři kontaktujte do konce května 2010 PhDr. Martina France, Ph.D. z Oddělení dějin Akademie věd Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v.v.i. (franc@mua.cas.cz).

Pozvánka a program budou rozeslány v září 2010.

Kontaktní adresa pro další informace: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v.v.i., Gabčíkova 10, 182 00 Praha 8, www.mua.cas.cz.